

Проектот е
финансиран од
Европската Унија

ГРАЃАНСКИ
РЕСУРСЕН
ЦЕНТАР

Анализа на младинско учество

во Општина Македонска Каменица

Вовед

Овој документ претставува анализа на податоците добиени од анкетен прашалник спроведен со млади лица. Целта на истражувањето е да се процени нивото на информираност, ставовите и степенот на вклученост на младите во процесите на донесување одлуки на локално ниво, како и да се идентификуваат клучните бариери, потреби и приоритетни области за делување. Анализата е базирана на одговори од вкупно **50 испитаници** и служи како основа за креирање препораки за унапредување на младинското учество во Општина Македонска Каменица.

1. Демографска структура на испитаниците

Демографските податоци овозможуваат јасен увид во структурата на целната група која учествуваше во истражувањето.

- **Возрасна структура:** Најголем дел од испитаниците, односно **46% (23)**, припаѓаат на возрасната група од 15-18 години. Потоа следат младите на возраст од 19-25 години со **34% (17)**, додека **20% (10)** од испитаниците се на возраст од 26-30 години. Ова укажува дека анкетата претежно ги опфатила средношколците и помладите студенти.
  - 15-18 години: 23 (46%)
  - 19-25 години: 17 (34%)
  - 26-30 години: 10 (20%)
- **Образование** Доминантна група се испитаниците со завршено или тековно средно образование, кои сочинуваат **58% (29)** од вкупниот примерок. Студентите учествуваат со **24% (12)**, додека лицата со завршено високо образование се **16% (8)**. Само еден испитаник (2%) навел „друго“.
  - Средно образование: 29 (58%)
  - Студент: 12 (24%)
  - Завршено високо: 8 (16%)
  - Друго: 1 (2%)
- **Место на живеење** Значително мнозинство од испитаниците, **68% (34)**, се жители на градот Македонска Каменица, додека **32% (16)** живеат во околните села.
  - Македонска Каменица: 34 (68%)
  - Село: 16 (32%)

Организација ЖЕНА Делчево во партнерство со Здружение НАДЕЖ=НОРЕ од Македонска Каменица го спроведува проектот „Застапувај, продоенси за својата заедница“. Овој проект е субгрант добиен во рамки на „ЕУ поддршка за Граѓански ресурсен центар – фаза 2“ финансиран од Европската Унија. Содржината на овој текст не мора да ги одразува ставовите на Европската Унија и на Граѓанскиот ресурсен центар.

Проектот е
финансиран од
Европската Унија

ГРАЃАНСКИ
РЕСУРСЕН
ЦЕНТАР

2. Информираност и ставови за граѓанско учество

Овој дел ги анализира свесноста и перцепциите на младите за нивните права и можности за учество во креирањето на локалните политики.

- **Свест за правото на учество** Податоците покажуваат поделена свест. Иако **52% (26)** од младите се *делумно* информирани за нивното право да учествуваат, само **34% (17)** се целосно информирани. Загрижувачки е што **14% (7)** воопшто не се информирани. Ова укажува на јасна потреба од зголемување на информираноста.
- **Разбирање на поимот „јавна политика“** Слично на претходното прашање, најголем дел од испитаниците, **48% (24)**, имаат *делумно* разбирање за тоа што претставува јавна политика. **42% (21)** одговориле дека знаат, додека **10% (5)** не го знаат значењето на поимот.
- **Запознаеност со поимот „застапување“**: Половина од испитаниците, **50% (25)**, одговориле дека го слушнале и го знаат поимот застапување. **38% (19)** се делумно запознаени, а **12% (6)** воопшто не го слушнале.
- **Важност на младинското учество**: Постои речиси целосен консензус дека вклучувањето на младите е важно. Дури **78%** од испитаниците сметаат дека тоа е „многу важно“ (**23**) или „важно“ (**16**). Само мал дел сметаат дека е „малку важно“ (16%) или „не е важно“ (6%). Ова е клучен наод кој ја покажува високата вредност што самите млади ја придаваат на сопственото учество.
- **Познавање на институции/механизми за влијание**: И покрај тоа што ја препознаваат важноста, младите покажуваат значителен недостаток на знаење за конкретните канали за учество. Мнозинството од **54% (27)** *делумно* ги познаваат механизмите, додека само **38% (19)** целосно ги познаваат. Ова е критичен јаз помеѓу волјата за учество и знаењето како тоа да се оствари.
- **Претходно учество во активности**: Реалното учество е на многу ниско ниво. Огромни **84% (42)** од младите *никогаш* не учествувале во активности поврзани со јавни политики (дебати, форуми, работилници). Само **16% (8)** имале некакво искуство.

Клучен наод: Постои јасен расчекор помеѓу високата свест за *важноста* на младинското учество и екстремно ниското ниво на *реална вклученост* и познавање на конкретните механизми за партиципација.

3. Идентификувани бариери и можности за застапување

- **Најпознати начини на застапување (повеќе одговори):** Директниот пристап до носителите на одлуки се перцепира како најпознат метод.
  - Контакт со советници/градоначалник: 30 (60%)
  - Онлајн иницијативи: 24 (48%)
  - Младински Совет: 21 (42%)
  - Јавна кампања: 20 (40%)
  - Не познавам ниту еден: 5 (10%)

Организација ЖЕНА Делчево во партнерство со Здружение НАДЕЖ=НОРЕ од Македонска Каменица го спроведува проектот „Застапувај, продоенси за својата заедница“. Овој проект е субгрант добиен во рамки на „ЕУ поддршка за Граѓански ресурсен центар – фаза 2“ финансиран од Европската Унија. Содржината на овој текст не мора да ги одразува ставовите на Европската Унија и на Граѓанскиот ресурсен центар.

Проектот е
финансиран од
Европската Унија

ГРАЃАНСКИ
РЕСУРСЕН
ЦЕНТАР

Наодите сугерираат дека младите ги препознаваат и формалните и неформалните (дигитални) канали за влијание.

- **Главни пречки за учество (повеќе одговори):** Младите ги идентификуваат системските и структурните проблеми како главни бариери, а не личниот недостаток на мотивација.
  - **Не им се слуша мислењето:** 26 (52%)
  - **Немаат каде да се вклучат:** 23 (46%)
  - **Недостиг на мотивација:** 18 (36%)
  - **Недостаток на информации:** 12 (24%)

Ова е силен показател дека младите се чувствуваат исклучени и маргинализирани од процесите, перцепирајќи дека за нив нема простор и дека нивниот глас не се вреднува.

4. Учество, мотивација и приоритетни теми

- **Учество во формални младински структури:** Поголемиот дел од младите, **60% (30)**, не учествувале во младинска организација, ученички парламент или слично тело. **40% (20)** имале такво искуство. Ова го потврдува генерално ниското ниво на формална ангажираност.
- **Перцепција за слушнатоста на младинскиот глас:** Резултатите се поразителни. Огромно мнозинство од **59% (29)** сметаат дека гласот на младите во општината **воопшто не се слуша**. **33% (16)** сметаат дека *делумно* се слуша, а само **8% (4)** веруваат дека нивниот глас се слуша.
  - Не: 29 (59%)
  - Делумно: 16 (33%)
  - Да: 4 (8%)

(Вкупниот збир е 49, што укажува на еден неважечки одговор или пропуст)

- **Најважни теми за младите во М. Каменица (повеќе одговори):** Младите имаат јасни приоритети кои се однесуваат на нивната иднина и квалитетот на живот.
  1. **Вработување:** 32 (64%)
  2. **Култура и спорт:** 30 (60%)
  3. **Образование:** 26 (52%)
  4. **Здравје:** 14 (28%)
  5. **Миграција:** 9 (18%)
  6. **Родова еднаквост:** 8 (16%)
  7. **Животна средина:** 6 (12%)

Економските можности (вработување) и социјалниот живот (култура и спорт) се апсолутни приоритети за младите во општината.

Организација ЖЕНА Делчево во партнерство со Здружение НАДЕЖ=НОРЕ од Македонска Каменица го спроведува проектот „Застапувај, продоенси за својата заедница“. Овој проект е субгрант добиен во рамки на „ЕУ поддршка за Граѓански ресурсен центар – фаза 2“ финансиран од Европската Унија. Содржината на овој текст не мора да ги одразува ставовите на Европската Унија и на Граѓанскиот ресурсен центар.

Проектот е
финансиран од
Европската Унија

ГРАЃАНСКИ
РЕСУРСЕН
ЦЕНТАР

5. Идентификувани потреби и подготвеност за акција

- **Што е потребно за вклучување? (повеќе одговори):** Младите јасно бараат поддршка од локалните власти како клучен предуслов за нивно активирање.
  1. **Поддршка од институции:** 32 (64%)
  2. **Информации за механизми на учество:** 19 (38%)
  3. **Обука и практични алатки:** 12 (24%)
  4. **Поголема слобода / слушнат глас:** 8 (16%)
  5. **Пример од други млади:** 6 (12%)

Овој наод е директен повик до Општината да создаде поотворена и поддржувачка средина за младинските иницијативи.

- **Подготвеност за учество на работилница:** Постои изразено висок степен на подготвеност за личен ангажман и едукација. **52% (26)** одговориле со „Да“, а **40% (20)** со „Можеби“. Заедно, дури **92%** од испитаниците покажуваат позитивен став кон учество на работилница за застапување. Само **8% (4)** не би учествувале.

6. Анализа на отворено прашање: Конкретни предлози за промени

Предлозите од отвореното прашање даваат конкретна слика за визијата на младите за нивната општина. Тие можат да се групираат во следниве тематски целини:

1. **Формализирање на младинското учество:**
  - **Формирање на Младински Совет (11 гласа):** Ова е најпопуларниот и најконкретен предлог, што укажува на потребата од формално, претставничко тело.
  - **Поголема вклученост и слушнат глас (4 гласа):** Ова ја засилува потребата од суштинско, а не само формално учество.
2. **Подобрување на спортска и рекреативна инфраструктура:**
  - Реновирање на градскиот базен (6 гласа)
  - Изградба на соблекувални и тоалети на повеќе локации (3 гласа)
  - Изградба на трим и велосипедска патека (3 гласа)
  - Обнова на игралишта и клупи (3 гласа)
  - Формирање на младински вело клуб (2 гласа)
3. **Збогатување на културните и социјалните содржини:**
  - Повеќе културни активности за млади (5 гласа)
  - Младински џез фестивал (4 гласа)
  - Кино на отворено (1 глас)
  - Отворање на едукативни центри за неформално образование (1 глас)
4. **Унапредување на комуналната и еколошката инфраструктура:**
  - Решавање на проблемот со депонијата (4 гласа)
  - Решавање на проблемот со кучиња скитници (2 гласа)
  - Поставување контејнери за селекција на отпад (1 глас)

Организација ЖЕНА Делчево во партнерство со Здружение НАДЕЖ=НОРЕ од Македонска Каменица го спроведува проектот „Застапувај, продоенси за својата заедница“. Овој проект е субгрант добиен во рамки на „ЕУ поддршка за Граѓански ресурсен центар – фаза 2“ финансиран од Европската Унија. Содржината на овој текст не мора да ги одразува ставовите на Европската Унија и на Граѓанскиот ресурсен центар.

Проектот е
финансиран од
Европската Унија

ГРАЃАНСКИ
РЕСУРСЕН
ЦЕНТАР

Клучни наоди:

1. **Парадокс на учеството:** Младите во М. Каменица силно веруваат дека нивното учество е важно, но во реалноста се минимално вклучени и недоволно информирани за начините на кои можат да влијаат.
2. **Системски бариери:** Главните пречки за учество не се недостатокот на мотивација, туку перцепцијата дека институциите не го слушаат нивниот глас и дека не постојат соодветни простори и механизми за нивно вклучување.
3. **Јасни приоритети:** Младите имаат јасно дефинирани приоритетни области кои се однесуваат на вработувањето, културниот и спортскиот живот. Тие исто така имаат и многу конкретни идеи за подобрување на општината.
4. **Висока подготвеност за акција:** Постои огромен, неискористен потенцијал за активизам. Младите се спремни да учат и да се вклучат, под услов да добијат институционална поддршка и информации.

Препораки:

1. **До Општина Македонска Каменица:**
  - **Итно отпочнување на процес за формирање на функционален Локален Младински Совет**, како најексплицитно барање од младите.
  - **Воспоставување на редовни и отворени средби** помеѓу градоначалникот/советниците и младите, со цел да се адресира перцепцијата дека нивниот глас не се слуша.
  - **Вклучување на предлозите на младите** (обнова на базен, културни настани, спортска инфраструктура) во годишните програми и буџетот на општината, со што ќе се демонстрира политичка волја и поддршка.
2. **До граѓанските организации и младинските работници:**
  - **Искористување на високиот интерес за едукација** преку организирање на работилници за застапување, јавни политики и проектен менаџмент, давајќи им на младите практични алатки за делување.
  - **Креирање на информативна кампања** (вклучително и онлајн) за постоечките механизми за граѓанско учество (јавни расправи, поднесување иницијативи, итн.).
  - **Поддршка на младите во развивање на нивните идеи** во конкретни иницијативи и проекти, особено во приоритетните области како култура, спорт и неформално образование.
3. **До самите млади:**
  - **Самоорганизирање и вмрежување** со цел формализирање на иницијативата за Младински Совет и заедничко застапување пред локалните власти.
  - **Користење на каналите кои ги препознаваат како ефективни** – онлајн иницијативи и директен контакт со носителите на одлуки – за да ги промовираат своите приоритети и предлози.

Организација ЖЕНА Делчево во партнерство со Здружение НАДЕЖ=НОРЕ од Македонска Каменица го спроведува проектот „Застапувај, продоенси за својата заедница“. Овој проект е субгрант добиен во рамки на „ЕУ поддршка за Граѓански ресурсен центар – фаза 2“ финансиран од Европската Унија. Содржината на овој текст не мора да ги одразува ставовите на Европската Унија и на Граѓанскиот ресурсен центар.